

OD REDAKCJI

Szanowni Państwo, do Waszych rąk trafia pierwszy wydany w 2015 r. numer „Roczników Pedagogicznych”. Jest on programowo związany z filozofią wychowania, pedagogiką ogólną, teorią wychowania, historią wychowania, pedagogiką chrześcijańską. Rozpoczynamy go artykułem napisanym w języku niemieckim, którego autorem jest prof. Bernd Kolleck z Alice Salomon Hochschule w Berlinie. Materiał ten – jak stwierdził jeden z recenzentów – „jest erudycyjną pracą, która w syntetycznym skrócie zdaje relację z rozwoju dyskursu pedagogicznego naszych zachodnich sąsiadów w zakresie pracy socjalnej/pedagogiki społecznej i wprowadza w podstawowe sposoby argumentowania teoretycznego. [...] Można powiedzieć, że tekst stanowi z jednej strony cenne kompendium wiedzy na temat dominujących współcześnie sposobów budowania teorii naukowych w niemieckiej pracy socjalnej/pedagogice społecznej i po drugie, wprowadza w dyskusję nad możliwością i potrzebą istnienia jednej, wszechobejmującej teorii w tym zakresie. Autor [...] opowiada się za tym, żeby o wartości danego ujęcia teoretycznego [...] nie rozstrzygały względy ideologiczne czy społeczno-rozwojowe, lecz odniesienie do różnorodnych kryteriów, takich jak: «konsystencja teoretyczna», «ważność empiryczna», «korzyść praktyczna», «estetyka języka» i «obraz człowieka»¹.

Rozważania ks. dra Mariusza Sztaby: *Rzecz o fundamentalnym wyborze pomiędzy realizmem a idealizmem w tworzeniu adekwatnej koncepcji wychowania* zachęcają czytelnika do namysłu nad skutkami wdrażania w życie – w praktykę wychowawczą – konkretnej filozofii. Autor, świadomie ograniczając się do podziału wiedzy filozoficznej na nurt idealistyczny i realistyczny, ukazuje zasadnicze różnice pomiędzy możliwymi konsekwencjami urzeczywistniania tych dwóch – jakże odmiennych – sposobów myślenia o rzeczywistości istnienia i działania człowieka, również w obszarze wychowania. Przekonuje o konieczności realistycznego odniesienia do tejże rzeczywistości, wiążącego się z wysiłkiem odkrywania prawdy o człowieku, a nie idealistycznego kreowania jego wizerunku.

¹ Z recenzji wydawniczej ks. dr. hab. Dariusza Stępkowskiego, prof. UKSW.

Trzeci artykuł, Katarzyny Jasińskiej, zatytułowany: *Co nam może dać filozofia klasyczna?* pierwotnie był planowany jako recenzja zbioru wykładów profesora Wojciecha Chudego wydanych pod tytułem *Filozofia wieczysta w czas przełomu*. Zestawiając treści pierwszego tekstu dostarczonego nam przez Autorkę z pracą Lecha Witkowskiego: *Przełom dwoistości w pedagogice polskiej*, której recenzję również znajdziecie Państwo w tym numerze, doszliśmy do wniosku, że obie prace filozofów żywotnie zainteresowanych problematyką wychowania i edukacji, w specyficzny sposób uczestniczą w dyskursie na temat znaczenia filozofii i wiedzy ogólnej w życiu „przeciętnego człowieka” oraz w obszarze jego kształcenia – także na poziomie uniwersyteckim. Artykuł K. Jasińskiej stanowi również swoiste przypomnienie społeczności pedagogów sylwetki i poglądów śp. prof. Wojciecha Chudego w ósmą już rocznicę jego śmierci. Poglądów, na bazie których jego uczniowie odczytywali autorską propozycję wychowawczą swojego mistrza – „pedagogię godności” osoby ludzkiej².

Artykuł Danuty Opozdy: *Kategoria odpowiedzialności w strukturze jednostkowej wiedzy o wychowaniu – predyktory i przejawy*. Komunikat z badań stanowi przykład umiejętnego łączenia w ramach wiedzy pedagogicznej jej teoretycznego i praktycznego wymiaru – często oddzielanych od siebie w pracach pedagogów. Autorka ukazuje w nim (zdawałoby się oczywistą) wagę „kategorii odpowiedzialności” w obszarze wychowania. Rozważania te są twórczym rozwinięciem jednego z wątków monografii tejże autorki: *Struktura i treść jednostkowej wiedzy o wychowaniu. Studium pedagogiczne wiedzy rodziców i jej korelatów*³, omawianej w polemice z prof. Andrzejem Olubińskim w ubiegłorocznym numerze „Roczników Pedagogicznych”. Przeprowadzając własne badania empiryczne, D. Opozda uzyskuje prezentowany czytelnikowi materiał „dotyczący obecności i miejsca odpowiedzialności w strukturze podmiotowej i subiektywnej wiedzy o wychowaniu” przebadanych rodziców. Zdając sobie sprawę z „przyczynkarskiego charakteru” badań własnych, autorka stawia pytania o możliwe praktyczne implikacje zdiagnozowanych zjawisk, a także wskazuje potrzebę i kierunki dalszych badań w tym zakresie.

W niniejszym numerze zamieściliśmy również materiał napisany przez początkującego pracownika nauki – doktorantkę Katolickiego Uniwersytetu

² W. CHUDY, *Pedagogia godności. Elementy etyki wychowawczej*, oprac. A. Szudra, Lublin: TN KUL 2009.

³ D. OPOZDA, *Struktura i treść jednostkowej wiedzy o wychowaniu. Studium pedagogiczne wiedzy rodziców i jej korelatów*, Lublin: Towarzystwo Naukowe KUL 2012.

Lubelskiego Jana Pawła II – Agatę Płatek, a poświęcony coachowi jako „pedagogowi innowacyjnemu”. Coaching jest wciąż zjawiskiem nowym, choć już nie najnowszym w polskiej rzeczywistości społecznej – od kilku lat istnieje w naszym kraju Izba Coachingu, posiadająca swój *Statut*. W dokumencie tym czytamy, że coaching oznacza „interaktywny proces, zmierzający do osiągnięcia pożądanego celu rozwojowego, pomagający pojedynczym osobom i/lub organizacjom w przyspieszeniu tempa rozwoju, polepszeniu efektów działania i podniesieniu jakości funkcjonowania”⁴. Definicja ta wskazuje, że proces ten ma wspólne obszary z wychowaniem, które w swojej istocie również ma za zadanie wspieranie rozwoju jego uczestników. Autorka w prezentowanych rozważaniach stara się ustalić owe momenty styeczne dla pedagoga-praktyka i coacha, wskazując, że ten ostatni w sposób szczególny nastawiony jest na działania innowacyjne w zakresie wychowania.

Dział artykułów zamykają dwa teksty badaczek spoza kręgu polskich pedagogów. Dotykają one wybranych problemów kształcenia. Pierwszy z nich (w języku rosyjskim) – autorstwa Oresty Karpenko – prezentuje stanowisko naszej ukraińskiej koleżanki w kwestii „przygotowania przyszłych pedagogów do opiekuńczo-wychowawczej pracy z dziećmi”. Być może artykułem tym rozpoczniemy żywą dyskusję w międzynarodowym gronie na temat potrzeb i możliwości sprawowania przez współczesną szkołę funkcji opiekuńczo-wychowawczej oraz sposobów przygotowania przyszłych praktyków do jej podjęcia. Drugi artykuł (w języku angielskim) – autorstwa Amerykanki Lynn W. Zimmerman – dotyczy z kolei kwestii kształcenia językowego w zakresie nabywania kompetencji posługiwania się językiem obcym. Autorka sama ma bogatą praktykę w tej dziedzinie, ucząc języka angielskiego obcokrajowców w Stanach Zjednoczonych, a także praktykując poza krajem. Lynn Zimmerman dzieli się swoim doświadczeniem w tym zakresie, ukazując przeszkody w sprawnym budowaniu tej podstawowej dzisiaj kompetencji komunikacyjnej. Nie chcemy zatem traktować jej artykułu jedynie jako propozycji metodycznej, ale jako włączenie się w debatę na temat zasadniczych dla edukacji kwestii kulturowych.

W dziale *Polemiki* zamieściliśmy tym razem jeden artykuł – autorstwa Franciszka Adamskiego: *Czy rodzina jest niezbędna w integralnym rozwoju człowieka? Niespełnione teorie i wyzwania natury*. Jest to głos nestora polskiej socjologii i pedagogiki rodziny, będący reakcją na znaną już doskonale polskiemu czytelnikowi pracę Tomasza Szlendaka: *Socjologia rodziny*. Ewo-

⁴ *Statut Izby Coachingu*, <http://www.izbacoachingu.com/userfiles/files/Statut%20Izby%20Coachingu02062014.pdf>, dostęp: 15.01.2015 r.

lucja, historia, zróżnicowanie (Warszawa: PWN 2012), a także na zaznaczające się w naszej kulturze przemiany w rozumieniu rodziny. Autor przypomina czytelnikowi głośne w XX wieku „eksperymenty” na rodzinie jako pewnym – tradycyjnym i uznanym – modelu życia społecznego. Ukazując dynamikę ich obecności w przestrzeni konkretnych społeczności, wskazuje równocześnie na fakt ich zaniknięcia, prognozując, iż także współczesne mutacje rodziny skazane są na podobny los. Artykuł ten z pewnością może być zarzewiem burzliwej dyskusji z reprezentantami innych sposobów myślenia na poruszany temat.

W dziale *Recenzje* prezentujemy Państwu dwie prace. Wspomnianą już niezwykle obszerną monografię Lecha Witkowskiego: *Przełom dwoistości w pedagogice polskiej. Historia, teoria, krytyka* (Warszawa: PWN 2013), recenzowaną przez Lucynę Dziaczkowską, oraz pracę Magdaleny Parzyszek i ks. Bogusława Marzędy, *Małżeństwo i rodzina „wielką tajemnicą” „jednego ciała”* (Lublin: Wydawnictwo EPISTEME 2014), zaopiniowaną przez ks. Marka Jeziorańskiego. To dwie bardzo różniące się od siebie książki, o czym będą mogli się Państwo dowiedzieć z opinii recenzentów, a być może także z własnej lektury.

Chcieliśmy też Państwu zaprezentować wybrane przez nas wydarzenia naukowe, w których uczestniczyli w nieodległym czasie nasi autorzy. W obecnym numerze przedstawione zostały następujące przedsięwzięcia: Pierwsze Seminarium Polskiej Myśli Pedagogicznej, które odbyło się 24 października 2014 r. w Krakowie na Uniwersytecie Jagiellońskim, II Ogólnopolska Interdyscyplinarna Konferencja Naukowa „Światopoglądowo-społeczne koncepcje wychowania i edukacji akademickiego Lublina” oraz Ogólnopolska Konferencja Naukowa: „Z pomocą człowiekowi...”. W pierwszą rocznicę śmierci śp. Profesor Teresy Kukołowicz. Te dwie ostatnie odbyły się w naszym środowisku uczelnianym – w Instytucie Pedagogiki KUL JP II w Lublinie, odpowiednio: 7-8 listopada 2014 r. oraz 27 lutego 2015 r.

Zachęcając Państwa do zapoznania się z materiałem zebrany w tym numerze, życzymy owocnej lektury. Będziemy wdzięczni za uwagi skierowane pod adresem redakcji oraz autorów niniejszego zeszytu, pomocne w przyszłości w udoskonaleniu kształtu czasopisma.

Redakcja „Roczników Pedagogicznych”